

[Arne Larsen.]

res, før vi har oprettet et centralt register for alle dem, der dels er uden bolig eller dels bor i dårlige, usunde og overbefolkede boliger. Familiers og enliges jagt efter bolig sker på mangfoldige måder. Man lader sig skrive op på lange ventelister hos boligselskaberne, hos kommunerne, hos private udlejningsbureauer og hos private husejere i håb om på den ene eller anden måde at komme i betragtning. Det koster den boligsøgende mange penge og megen tid med at springe fra det ene til det andet sted. Det er et lotterispil, om man er heldig at finde den instans eller private udlejer, der forbarmer sig over éns dårlige boligsituation og opfylder éns boligønske. Tit og ofte berør det desværre også på forbindelser og bekendtskaber — nogle er heldige, de fleste uheldige og befinder sig i boligkøen i mange år. Derfor er socialistisk folkeparti af den formening, at det at få tildelt en lejlighed ikke må bero på et lotterispil, men må bero på den højest mulige retfærdighed, og at tildeling af bolig må ske efter tur og orden og efter behov.

I forbindelse med den nye saneringslov gennemførtes i denne lovs kap. XI visse regler for genhusning af udsanerede familier. Dette skal der naturligvis tages højde for ved en central boligformidling, hvorfor der efter vor opfattelse må gennemføres et nøjere og intimt samarbejde mellem den centrale boligformidling og genhusningsudvalgene for at forhindre en yderligere opsplitning af registreringsstederne for de boligsøgende.

For nuværende er boliganvisningsreglerne forskellige fra kommune til kommune. Disse må gøres ensartede gennem central boligformidling. Ved den påbegyndte sammenlægning af mindre kommuner til større kommunale enheder vil det være yderligere påkrævet med sådanne ensartede regler for boligformidling ude over landet.

Også af hensyn til boligbyggeriets planlægning vil en tilbunds gående behovsundersøgelse være ønskelig, således at man kan få konstateret, i hvilke områder vi har behov for øget boligbyggeri dels som følge af en konstateret underforsyning, dels som følge af flytning fra land til by og på grund af befolkningstilvæksten, faktorer, som spiller en væsentlig rolle i planlægningen af boligbyg-

geriet. På denne måde vil man bedre kunne få et nødvendigt overblik og blive i stand til at gennemføre en bedre planlægning og en bedre udnyttelse af arbejdskraft, ressourcer og byggekapalet.

Forslaget til folketingsbeslutning „om fri bytteret for lejere og om oprettelse af central boligformidling i større byområder“ er i øvrigt ledsaget af fyldige bemærkninger, som jeg tillader mig at henvise til.

Jeg anbefaler mit partis forslag til folketingsbeslutning til det høje tings velvillige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Helge Nielsen): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning vedrørende ejerlejligheder*.

Socialdemokratiet har fra første færd været modstander af ejerlejligheder i den bestående boligmasse og har advaret imod følgerne heraf.

Vi har med tilfredshed konstateret, at der i forbindelse med de i folketingsåret 1968-69 foretagne ændringer i loven om midlertidig regulering af boligforholdene er sket en stramning af betingelserne for oprettelse af ejerlejligheder i den bestående boligmasse, men socialdemokratiet gav ved behandlingen af lovændringen udtryk for, at vi stadig væk anså det for nødvendigt at gennemføre et generelt forbud, og at de foreslåede stramminger ikke var tilstrækkelige.

Dette var der på daværende tidspunkt ikke flertal for, og spekulatjonen i ejerlejligheder i den gamle boligmasse er fortsat.

Det er mit håb, at der i dag i folkettinget vil være flertal for at stoppe den urimelige og for samfundsøkonomien skadelige spekulation i bolignøden.

Ordføreren for forslagsstillerne (Krog Hansen): Jeg tillader mig for folkettinget at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om en reform af ferielovgivning*. Idet jeg i øvrigt henviser til forslaget bemærkninger samt til Folketingstidende 1968-69, sp. 6517-6549, hvor et identisk forslags behandling er refereret, skal jeg kort omtale de ting, der udgør fornyelserne i forhold til den over 30 år gamle ferielovs principper. En fornyelse, der ikke er blevet mindre påkræ-

[Krøg Hansen.]

vet i det halve år, der er gået, siden socialistisk folkeparti sidst fremsatte et lignende forslag.

Det vigtigste er, at forslaget sikrer alle lønmodtagere 4 ugers ferie på linje med de andre nordiske lande, og at ferielønnen forhøjes til 10 pct. af den samlede indtjening. De nævnte 4 uger og de 10 pct. skal gælde for alle som et minimum, og forslaget gennemførelse må naturligvis ikke medføre, at evt. grupper, som har en bedre ordning, får forringet deres nuværende stilling.

For at undgå tab af feriepenge ved betalingsstandsninger foreslås som noget nyt oprettet en ferielønssfond, hvortil ferielønnen løbende indbetales. En sådan statsgaranteret fond giver lønmodtagerne fuld sikkerhed for, at ferielønnen ikke går tabt, men beholder sin værdi gennem den foreslåede forrentning. Gennem denne indbetalingsordning bortfalder de nuværende feriemærke- og feriekortordninger.

Forslaget udbygger altså ferieretten og mulighederne for at holde ferie. Selve feriens længde er løsrevet fra oparbejdningen af ferieløn. Retten til de 4 uger er ubetinget, også selv om der ikke er hensat feriepenge for en tilsvarende periode.

Er ansættelsen foregået før 1. august, er der ret til ferie i det indeværende ferieår. En sådan ordning er rimelig over for dem, der netop kommer fra en uddannelse.

Det administrativt mest bemærkelsesværdige ved forslaget er dog vel nok, at det omfatter alle, uanset ansættelsesvilkår. Her ved løses problemerne i forbindelse med overgang fra én ansættelse til en anden. Også arbejdsgiverne for de kategorier, der har ferie med løn, skal efter forslaget indbetale feriepenge. Det indbetalte beløb overlades arbejdsgiveren, hvis ferie-medløn-ordningen er fordelagtigere for den ansatte. I øvrigt overlades kun så meget, som svarer til lønnen i ferien.

Beskatningen af den lønandel, som feriegodtgørelsen jo er, kan tænkes gennemført på flere måder. Skatten af feriepenge kan trækkes i den feriepengegivende løn, så at de fulde 10 pct. indbetales til ferielønssonden og lønmodtageren kan hæve beløbet ubeskåret, når han skal holde ferie. Skatten kan også trækkes i selve feriegodtgørelsen jævnsides med indbetalingerne til feriefon-

den. Vi har ment, at valget mellem disse principper må overlades til lønmodtagerne selv gennem deres organisationer.

Den eksisterende lov indeholder bestemmelser om en feriefond, som har virket i mærkværdig tilbagetrækthed. Offentligheden har aldrig hørt om denne fonds gode gerninger.

Den her foreslåede ferielønssfond har en ganske anden karakter. Den opsamler samtlige feriegodtgørelser, som hidtil har ført en ret spredt og tilfældig tilværelse indtil regnskabs dag. Ferielønssonden kommer derved op på anseelige beløb, som naturligvis vil være svingende, men den vil langtfra løbe tom på noget tidspunkt. En forsvarlig del af disse midler finder vi bør dirigeres i en retning, der tjener lønmodtagernes interesser og hjælper til med landets industrielle opbygning, hvorfor vi foreslår midlerne anbragt i aktier — med stemmeret — eller industriobligationer.

Såfremt folketinget vil gennemføre en hurtig behandling og vedtagelse af forslaget, skulle det være muligt, at indbetalingsordningen kan starte samtidig med kildeskatten pr. 1. januar 1970, og at der kan holdes ferie efter de nye regler fra 1. april 1971. Jeg skal derfor anbefale forslaget til tingets hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Jørgen Andersen* til arbejdsministeren:

„Hvilke foranstaltninger agter ministeren at udvirke for at sikre udenlandske arbejdere, som er beskæftiget i danske virksomheder, samme eksistens- og lønmæssige vilkår som deres danske kolleger?“

Skriftlig begrundelse:

I sommerens løb har dagspressen påpeget forskellige forhold, som diskriminerede udlandsarbejderen over for hans danske kolleger. Det er således oplyst, at mange udlandsarbejdere, måske på grund af sprogvan- skeligheder, er mangelfuldt orienteret om almindelige rettigheder som ATP, sygeløn m. m., men som ikke kan lades upåagtede.

[Jørgen Andersen.]

Dagbladet B.T. har afsløret rystende udnævningsforhold i forbindelse med boligmandgelen af en så skændig karakter, at myndighedernes passivitet må være udelukket.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Jørgen Andersen: Vi kan her i Danmark glæde os over en beskæftigelsesgrad, som muliggør tilførsel af arbejdskraft udefra i et øjeblikkeligt omfang på ca. 20.000-25.000 foruden en anseelig arbejdsstyrke fra de andre nordiske lande, uden at vore egne folk tilsidesættes. Vi har selv åbnet vore døre for denne bistand, og vi er taknemlige for at blive undsat på et tidspunkt, hvor vi ikke selv besidder den fornødne reserve til at klare opgaverne. Men efter dagspressens stadig tiltagende forlydender ser det ud til, at en betragtelig del af disse mennesker desværre både diskrimineres og udnyttes på en for et udviklet land som Danmark uværdig måde.

Jeg er naturligvis bekendt med, at regeringen allerede har nedsat et udvalg til at undersøge disse forhold, og jeg kender udvalgets kommissorium og har også noteret mig ministerens redegørelse i TV i aftes. Men siden jeg stillede mit spørgsmål til ministeren, er der afsløret mislige forhold ikke alene i København, men også i Ribe og Århus foruden de famøse optøjer på Vesterbrogade her i byen i forgårs, der ligefrem peger henimod en begyndende racisme.

Det nedsatte udvalg skal have rimelig tid til at udføre sit arbejde og afgive rapport, og først derefter kan en endelig stilling tages, men mislighederne fortsætter og vil muligvis intensiveres. Det gamle ord, at mens græsset gror, dør hestemor, kan desværre let blive et rammende udtryk i de kommende dages presseudtalelser. Jeg håber derfor, at ministerens svar vil stille slige bekymringer til side.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlggaard): Regeringen nedsatte fremmedarbejderudvalget den 10. juli i år, og det fik til opgave at udarbejde nye regler om arbejdstilladelse

til ikke-nordiske udlændinge og i øvrigt at belyse problemerne omkring udlændinges sociale og trivselsmæssige vilkår samt udarbejde forslag til foranstaltninger, der tager sigte på at afhjælpe eksisterende mangler. Det har under udvalgets hidtidige arbejde vist sig, at en forudsætning for, at der ved arbejdstilladelser kan ske en betryggende kontrol af tilgangen af udenlandsk arbejdskraft, er, at der tillige sker en løbende kortlægning af den udenlandske arbejdskrafts bevægelser på det danske arbejdsmarked. Jeg har i en drøftelse med udvalgets formand for et par dage siden bedt udvalget om stærkt at fremskynde sit arbejde med disse spørgsmål. Udvalget, hvori arbejdsmarkedets parter er repræsenteret, vil også fremskynde arbejdet med sikring af fremmedarbejdernes løn- og arbejdsvilkår samt med det vanskelige spørgsmål om indkvarteringsmulighederne.

Herudover kan jeg oplyse — og det har måske i noget højere grad direkte relation til de kommentarer, spørgeren knyttede til sit spørgsmål — at jeg i nær fremtid agter at indkalde repræsentanter for de kommunale myndigheder i hovedstadsområdet samt repræsentanter for fremmedarbejderudvalget til en drøftelse af problemerne. Det er lokale myndigheder og lokale foreninger og organisationer, der bedst kan hjælpe fremmedarbejderne til den samfundskontakt, som er et af de vigtige problemer. Det er glædeligt, at der allerede er taget enkelte lokale initiativer, og jeg håber, der vil blive taget flere lokale initiativer i forhold til fremmedarbejderne i den kommende tid.

Hvad angår spørgsmålet om orientering af udlændingene om deres rettigheder i det danske samfund, kan jeg oplyse, hvad der allerede er bekendt fra dagspressen, at en pjece herom er udarbejdet. Den er under oversættelse til en række sprog og vil blive udgivet i indeværende efterår.

Jørgen Andersen: Jeg takker ministeren for svaret, og jeg påskønner det initiativ, man allerede har taget; så må vi håbe på, at man iagttager det fornødne tempo, sådan at ikke alt for meget slås i stykker på forhånd.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Valbak* til justitsministeren:

„Vil ministeren oplyse, om regeringen nu kan tage stilling til de bevillingsmæssige problemer af mere kompliceret karakter — omtalt i ministerens svar til mig af 2. september 1969 på mit spørgsmål af 25. august 1969 — der knytter sig til afhjælpning af de mest akutte problemer, som stofmisbrugerklentelet har rejst for fængselsvæsenet og Dansk Forsorgsselskab?“

Skriftlig begrundelse:

I sit ovennævnte svar erklærede ministeren sig helt enig med mig i, at det er vigtigt, at en række nærmere omtalte foranstaltninger vedrørende ungdomsnarkomani søges gennemført hurtigt, herunder nogle af de i svaret anførte foranstaltninger ved fængsler og Dansk Forsorgsselskab, hvortil der imidlertid knyttede sig bevillingsmæssige problemer af mere kompliceret natur.

Af ministerens svar fremgår endelig, at regeringens stillingtagen til de her omtalte foranstaltninger ville foreligge snarest muligt. Mit spørgsmål er da begrundet i den hastende karakter, som der er enighed om at denne sag har.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Valbak: Under stærkt indtryk af rundturen til danske fængsler i sommer stillede jeg efter hjemkomsten justitsministeren et spørgsmål om afhjælpning af en række aktuelle problemer, som stofmisbrugerklentelet har rejst for kriminalforsorgen. Indholdet af ministerens svar fremgår af den skriftlige begrundelse af mit spørgsmål i dag. Bygningsmæssige foranstaltninger kan og vil blive søgt fremskyndet inden for givne bevillingsrammer.

Dernæst — og det er den ene begrundelse for mit nye spørgsmål —: nødvendige personalemæssige foranstaltninger frembød kom-

plicerede bevillingsmæssige problemer, som det ikke umiddelbart var muligt at tage stilling til.

Den anden grund til mit her supplerende spørgsmål af forrige mandag er, at der den dag fremkom forlydender i dagspressen, som gik ud på, at pengekassen ikke ville blive lukket op til klaring af personaleproblemerne.

Nu har jeg jo indirekte fået et positivt svar på mit spørgsmål ved pressemeddelelsen torsdag i sidste uge, og det svar er jeg naturligvis meget glad for. Sådan set kunne jeg derfor have taget mit spørgsmål tilbage. Jeg har ikke gjort det, fordi jeg meget gerne ville have en kommentar af ministerens egen mund også om det, jeg nu vil sige.

Personalebevillinger får jo økonomiske konsekvenser næste år, næste år og næste år igen — desværre kun, for vi gør os jo ingen illusioner om at få afskaffet narkotikakriminaliteten inden 1. april 1970. Jeg går derfor for det første ud fra, at det arbejde, som igangsættes, sikres sin fortsættelse ud over 1. april 1970. For det andet: jeg skal ikke blande mig i, om bevillinger sikres på den ene eller på den anden måde uden for rammerne eller inden for rammerne af de budgetter, der er lagt for årene fremover, men jeg går ud fra, at midlerne næste år tilvejebringes uden forringelse af det for samfundet meget vigtige resocialiseringsarbejde med andre grupper af socialt, psykisk eller fysisk skadede kriminelle.

Justitsministeren (*Thestrup*): Som nævnt i min besvarelse af 2. september 1969 på et spørgsmål fra hr. Valbak har regeringens kontaktudvalg vedrørende ungdomsnarkomani i sin betænkning foreslået en række foranstaltninger inden for fængselsvæsenets og Dansk Forsorgsselskabs område, således som hr. Valbak omtalte det her for et øjeblik siden. I betænkningen foreslås bl. a. gennemførelse af visse bygningsmæssige foranstaltninger, navnlig med henblik på en aflastning af Københavns fængsler, hvor antallet af de indsatte stofmisbrugere er særlig

[Justitsministeren.]

stort, og med henblik på at tilvejebringe bedre lokalemæssige forhold for beskæftigelse, undervisning og fritidsaktiviteter. Jeg kan sige, at disse foranstaltninger nu er under gennemførelse.

Herudover har kontaktudvalget foreslået visse særlige uddannelseskurser for fængselspersonalet og for de ansatte i Københavns fængsler og i ungdomsfængslerne, herunder navnlig forsorgsmedarbejdere og pædagogisk personale. Endvidere er det foreslået, at der ydes Dansk Forsorgselskab et særligt tilskud, for at der ved selskabets centralkontorer i København kan etableres en særlig tilsynsafdeling med henblik på en væsentlig intensivering af det nuværende tilsynsarbejde med de betinget dømte og med de prøvelsladte stofmisbrugere.

Med hensyn til disse sidstnævnte foranstaltninger viste der sig bevillingsmæssige problemer, og de viste sig at være af en noget kompliceret karakter, men som det ærede medlem sagde for et øjeblik siden, har regeringen nu besluttet at søge finansudvalgets tilslutning til, at der i indeværende finansår inden for fængselsvæsenets og forsorgselskabets områder afholdes udgifter til gennemførelse af foranstaltninger i overensstemmelse med forslaget fra kontaktudvalget, og det er naturligvis regeringens opfattelse, at disse foranstaltninger må videreføres i de kommende finansår, for så vidt — og det er jeg enig med det ærede medlem i vil være tilfældet — de samme problemer, som vi nu har med stofmisbrugerne, vedbliver at eksistere.

Jeg kan sige, at det er også min opfattelse, at disse foranstaltninger naturligvis må videreføres uden nogen forringelse af sociale foranstaltninger af anden art, som er nødvendige.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden: Efter henstilling fra vedkommende spørger og minister skal jeg udsætte et af fru Lis Møller til justitsministeren stillet spørgsmål til tingets næste spørgetid.

Af *Vivike* til justitsministeren:

„Hvad mener ministeren om den overhåndtagende varetægtsfængsling af unge i 15 års alderen?“

Vivike: Det er desværre blevet mere og mere almindeligt, at dommerne afsiger fængslingskendelse over helt unge mennesker. Det kan være såre uheldigt, for på den måde får de ofte et kraftigt skub ind på den rigtige forbryderbane, og med en sådan fængslingskendelse kan man meget nemt dømme et menneske til at få en grå og trist tilværelse hele resten af sit liv.

Jeg vil gerne nævne et tilfælde fra dommervagten den 9. oktober i år, hvor man fængslede en 15-årig dreng, lad mig kalde ham Knud. Han var ikke ret gammel, da hans far blev idømt en tidsbestemt straf. Han og hans søskende blev i den lille provinsby, hvor det skete, udsat for hån og spot. Dette forbundet med, at moderen ikke havde nogen dato at se hen til, fordi hun ikke vidste, hvornår faderen blev fri, medvirkede til, at hun brød sammen, og det fik bl. a. til resultat, at Knud havnede på et børnehjem.

Efter nogle års forløb kom faderen ud, familien flyttede til København, hvor faderen lever som stabil borger, der passer sit job og sammen med moderen er meget strengt koncentreret om at undgå, at Knud kommer til at dele faderens skæbne. Knud er kommet hjem, men han har taget skade. Han kom blandt dårlige kammerater og blev indviklet i mindre kriminalitet. Det kom han ud af. Han fik arbejde, som han var glad for, og som han passede omhyggeligt. Arbejdsgiveren var meget glad for ham. Men lovens arm er lang. Kriminaliteten blev opdaget, og i torsdags stod Knud ulykkelig og bange foran skranken i dommervagten. Børneværnets repræsentant, som var til stede, insisterede meget kraftigt over for dommeren på, at der ikke blev afsagt fængslingskendelse. Det hjalp ikke, fængslingskendelsen blev afsagt, og Knud blev kørt på vestre fængsel, hvor han brød sammen.

Knud er en lille, umoden, forkuet fyr, der slet ikke har kunnet tage den belastning, hans barndom har budt ham. Nu havde han fået sin store chance i kraft af det job, han var så glad for. Den chance tog dommeren fra ham. Synes justitsministeren, at det er en heldig fremgangsmåde?

Justitsministeren (Thestrup): Jeg må måske til at begynde med bemærke, at et

[Justitsministeren.]

noget lignende spørgsmål som det, der er stillet mig her af hr. Vivike, tidligere er stillet af fru Hanne Budtz. I og for sig er det det samme problem, men jeg vil gerne, da problemet jo har betydelig interesse, gå lidt nærmere ind på det.

Vi kan alle være enige om, at det så vidt mulig bør undgås, at 15-årige sættes i varetægtsfængsel. I retsplejelovens § 785 er der da også hjemmel til at tage særlige hensyn til unge mellem 15 og 18 år. Der er bl. a. tale om at anvende tilsyn, tilhold om ikke at forlade et anvist opholdssted eller en bestemt kreds eller om bistand fra børne- og ungdomsværnet, f. eks. til anbringelse på et børne- eller ungdomshjem. Med andre ord, retsplejeloven giver anvisning på en række foranstaltninger, der kan anvendes i stedet for fængsling. Sådanne foranstaltninger anvendes meget ofte, når der foreligger en sigtelse mod en ung, og hvor man finder det nødvendigt at sørge for, at han ikke gentager sine overtrædelser. Har fremstilling for en dommer fundet sted, er det dommeren, der efter tilfældets nærmere omstændigheder afgør, hvordan der skal forholdes.

Jeg kan ikke godkende det, som det ærede medlem sagde, at der er tale om en overhåndtagende varetægtsfængsling af disse unge. Tværtimod er der tale om sjældne tilfælde. Men jeg kan sige, at der kan være tilfælde, hvor en domstol efter en sags særlige omstændigheder næsten kun kan nå til den konklusion, at fængsling må finde sted. Er der tale om en ung, der gang på gang begår lovovertrædelser, og som trods afhøringer i anledning af begåede overtrædelser og trods alvorlige formaninger bliver ved med f. eks. at foretage indbrud, så er det klart, at der må gøres noget effektivt. Hvis der ikke kan anvises plads på et hjem, hvorfra den unge ikke kan stikke af, kan det være nødvendigt at holde ham varetægtsfængslet. Det er ganske klart, at fængslingen da må have så kort en varighed som muligt. Kan den unge ikke sættes på fri fod, bør han anbringes i et børne- og ungdomshjem, hvorfra han, som jeg sagde det, ikke kan stikke af.

Så vidt jeg er orienteret om den sag, det her drejer sig om, er det netop ekstraordinære forhold, der foreligger. Der er én særlig ting,

jeg gerne vil gøre opmærksom på, og det er, at den unge mand og hans forsvarer ikke benyttede sig af den rettighed, som retsplejeloven giver dem til at indbringe fængslingskendelsen for landsretten.

Det egentlige problem er, at det i praksis kan være overordentlig vanskeligt at finde et hensigtsmæssigt sted, hvor man kan anbringe den unge med kort varsel. I den senere tid har der været stigende vanskeligheder med at få anbragt unge mennesker på sådanne ungdomshjem, altså hjem, som er i stand til at sikre deres tilstedeværelse under sagens behandling, og dette skyldes ikke mindst de mange overtrædelser af narkotikalovgivningen. Men det er mig bekendt, at de sociale myndigheder arbejder med løsningen af disse spørgsmål og håber inden alt for lang tid at kunne have det tilstrækkelige antal hjem.

Endvidere kan jeg oplyse, at spørgsmålet om forholdsregler over for børn, herunder varetægtsfængsling, overvejes nærmere af et af justitsministeriet nedsat udvalg, der har til opgave at gennemgå retsplejelovens bestemmelser, bl. a. om anholdelse og fængsling.

Vivike: Jeg takker for svaret, og jeg er enig med justitsministeren i, at forsvareren burde have køret fængslingskendelsen. Men her er altså et tilfælde, hvor drengen ikke havde en rig far, der selv kunne vælge en forsvarer — det var en beskikket forsvarer — og det er det kedelige, vi ser mange gange, at hvor det er beskikkede forsvarere, fordi familien ikke har midler til at skaffe en dygtig forsvarer, sker den slags ting.

Jeg kan ikke være helt enig med justitsministeren i, at her var et tilfælde, hvor det var nødvendigt at fængsle. For det første sagde børneværnets repræsentant, at de havde et sted at anbringe drengen, og at det var bedre for ham at komme dér end at komme ud i vestre fængsel, men det tog dommeren altså ikke ad notam. Derudover var det jo ikke alene således, at børneværnet ville tage sig af drengen, men — og det vidste i hvert tilfælde politiet — drengen har en fader, der gør alt for at hjælpe ham, og drengen har været involveret i visse sager, men han er hver gang mødt til afhøring eller til sammenkomst med politiet, han har

[Vivike.]

aldrig svigtet. Dommeren kunne altså være rolig. Men det var man alligevel ikke, og man fængslede ham. Så sker der nu det, at drengen kommer ud fra vestre fængsel, idet forstanderen fra Bavnegaard dagen efter, om fredagen, ringer til myndighederne og siger: jeg har plads til drengen. Men først om mandagen slipper man drengen ud, og han har siddet derude og grædt lige siden om torsdagen.

Der er altså noget, der halter, og der er lige én ting til: det er måske navnlig tilfældet, når det er småfolks børn, det går ud over.

Justitsministeren (Thestrup): Jeg kan ikke tænke mig andet, end at den beskikkede forsvarer har gjort, hvad der var muligt at gøre i sagen, og jeg ville være tilbøjelig til at tro, at han netop mente, at den afgørelse, der var truffet, var en afgørelse, som man ikke havde chance for at få ændret ved appel. Men jeg kan naturligvis ikke udtale mig om det enkelte tilfælde.

Jeg gentager, at der kan være tilfælde, og der forekommer undertiden tilfælde, hvor det er nødvendigt at få standset f. eks. en lang kæde af indbrud eller af andre lignende ting. Det kan virke hårdt i det enkelte tilfælde, og jeg skal gerne love hr. Vivike, at jeg, så meget jeg kan, vil bidrage til, at man snarest får sådanne hjem, at det ikke bliver nødvendigt at sikre unge inden for et fængsel.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Robert Christensen* til undervisningsministeren:

„Hvilke foranstaltninger overvejer ministeren at gennemføre for at sikre mod fejl i forbindelse med skriftlige eksaminers gennemførelse?“

Skriftlig begrundelse:

I de seneste år er det gentagne gange sket, at der i forbindelse med afviklingen af skriftlige eksaminer er sket fejl i opgavernes udformning, tekst eller ved udleveringen. Senest har dagspressen nævnt et eksempel på fejludlevering af skriftlige opgaver ved handelsmedhjælpereksamen.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Robert Christensen: Der er nogle gange i de senere år sket fejl i udleveringen, i udformningen og i teksten af eksamensopgaver. Vi ved alle, hvor megen ulejlighed det kan forvolde for de studerende. I nogle tilfælde må de til en ny prøve, og det tager tid; i andre tilfælde kan de sidde med en opgave, hvor teksten kan mistydes, og det kan nok give dem en del nerve. Endelig kan det vel i offentligheden medvirke til en nedbrydning af tilliden til administrationen både i den enkelte skole og i ministeriet.

Derfor har jeg spurgt undervisningsministeren, hvad der eventuelt kan gøres for, at disse fejl i fremtiden trods det større antal eksaminer bliver meget sjældne.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): I besvarelse af hr. Robert Christensens spørgsmål vil jeg gerne oplyse, at der i de bestemmelser, der er fastsat om afholdelse af skriftlige prøver og eksaminer på de forskellige skoler og uddannelsesområder, er givet detaljerede regler om udsendelsen af opgaverne til skolerne, om korrekturlæsning af dem, om fremgangsmåden på skolerne efter modtagelsen af opgaverne og om udlevering af opgaverne til eksaminanderne. Jeg mener at kunne sige, at der ikke gennem yderligere regler kan opnås større forebyggelse af fejludlevering, men på den givne foranledning vil vi overveje endnu en gang, om der yderligere kan gennemføres regler, som kan give en større grad af sikkerhed.

Til belysning af, hvor lille en fejlprocent der i realiteten er tale om — hr. Robert Christensen nævnte jo netop, at der var tale om mange eksaminer — kan jeg oplyse, at der inden for de områder, hvor undervisningsministeriet eller et under ministeriet hørende organ udsender eksamensopgaver, foretages årlig ekspedition af ca. 1.100.000 opgaveark, som er fordelt på 755 opgavesæt. På baggrund af disse tal mener jeg at kunne sige, at det er en meget lille fejlprocent, når der i sjældne tilfælde finder fejlekspedition eller fejludlevering sted.

Når det er sket som i det nævnte tilfælde for nylig, skyldes det de menneskelige fejl,

[Undervisningsministeren.]

som man her i livet kan komme ud for, uanset hvor detaljerede forskrifter der er givet for at undgå det; men det er altså meget sjældent, at man her er ude for disse menneskelige fejl.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Orla Møller* til kirkeministeren:

„Agtter ministeren at løse spørgsmålet om tilknytning af en såkaldt studenterpræst til Danmarks tekniske højskole på Lundtoftesletten før det kommende menighedsrådsvalg, og før den kirkelige strukturkommission er færdig med behandlingen af spørgsmålet om miljøpræsters placering i folkekirken?“

Skriftlig begrundelse:

Af svaret til fru Bodil Koch den 4. juni d. å. om samme spørgsmål fremgår det, at ministeren ikke finder befolkningstallet i Lundtofte sogn tilstrækkelig stort til ansættelse af en fjerde præst, samt at der er uenighed i menighedsrådet om ansættelse af en præst med specielt henblik på betjeningen af studenterne. På den baggrund finder jeg det rimeligt, at det nye menighedsråd får mulighed for at ytre sig i sagen.

Endnu mere betænkeligt ville jeg finde det, om ministeren ville se væk fra de principielle overvejelser, der foregår i den kirkelige strukturkommission. Spørgsmålet om ansættelse af miljøpræster er af så omfattende betydning for folkekirken liv og rammer, at det må være en forudsætning, at kommissionens betænkning bliver genstand for en principdebat i folketinget, før der foretages ændringer af den kirkelige struktur. En ansættelse af en såkaldt studenterpræst *nu* vil blokere en fri debat om det kontroversielle spørgsmål, som ansættelse af miljøpræster er.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Orla Møller: Ud over den skriftlige begrundelse af mit spørgsmål til ministeren vil jeg gerne gøre et par korte bemærkninger.

Den sognekirkelige struktur her i landet er meget gammel; den er så gammel, at den går tilbage til middelalderen; i hovedsagen har både sogne, provstier og stifter deres væsentlige oprindelse helt tilbage i middelalderen. Det er vel ikke unaturligt, om man på den baggrund spørger sig selv, om den stadig væk er i stand til at klare de opgaver, der var baggrunden for dens tilrettelægning.

Det er baggrunden for, at man rundt omkring har stillet sig spørgsmålet, om man burde have særlige miljøpræster, specialpræster. Det er muligt, at noget sådant vil være rigtigt. Stort set tror jeg, at den middelaldergamle sognestruktur har tilgodeset det formål, den blev lavet for: at give ethvert medlem af folkekirken en fornemmelse af at høre til en bestemt kirke og at give enhver præst et nogenlunde rimeligt arbejdsområde. Men det skal naturligvis ikke forhindre, at man kunne overveje at udbygge en sådan ordning med præster for specielle grupper eller specielle områder. Imidlertid er det min opfattelse, at dette ikke bør ske ved, at man for enkelte grupper klarer disse problemer, men at hele spørgsmålet skal ses i sammenhæng.

Jeg ønsker også gerne at få præciseret, at jeg ikke har låst mig fast på en opfattelse hverken for eller imod studenterpræster, hverken for eller imod special- eller miljøpræster. Men spørgsmålet er af så omfattende en karakter, at det først bør gøres til genstand for en principdebat i det høje ting. Jeg går på forhånd ud fra, at den højtærede minister i grundsyn er enig med mig om dette, og er dette ikke tilfældet, vil jeg blive slemt skuffet.

Kirkeministeren (Arne Fog Pedersen): Det er anden gang inden for et halvt år, jeg har måttet besvare et spørgsmål om denne sag, og jeg må have lov til at sige til hr. Orla Møller, at man må undskylde mig, hvis det efterhånden er lidt svært at finde ud af socialdemokratiets kirkepolitiske kurs.

Den 4. juni i år måtte jeg besvare et spørgsmål fra fru Bodil Koch, hr. Orla Møllers forgænger som kirkeminister. Fru Bodil Koch spurgte mig, hvorfor jeg endnu ikke havde løst spørgsmålet om en studenterpræst på Lundtoftesletten. Fruen var tydeligt utålmodig over, at sagen endnu ikke var løst, og føjede endda til, at det

[Kirkeministeren.]

måtte jo være den kirkelige administrations fornemste opgave at lytte og føle sig ind i, hvad der rører sig i befolkningen. Og så kommer i dag hr. Orla Møller og udtrykker, som det fremgik af bemærkningerne til spørgsmålet, betænkelighed ved på nuværende tidspunkt at søge det spørgsmål løst, hvis løsning partifællen fru Bodil Koch med så stor utålmodighed efterlyste for 5 måneder siden. Det kan være lidt svært at se logikken i det hele.

Nu er det jo ikke så ubejljlgt for mig, at også hr. Orla Møller engang, medens han var kirkeminister, måtte besvare et spørgsmål om studenterpræster, nemlig fra hr. Thomas Christensen den 19. april 1967. Jeg har naturligvis med interesse læst hr. Orla Møllers svar her i tinget, og jeg kan bekræfte, hvad hr. Orla Møller spurgte om til sidst, at jeg i det store og hele deler hans grundsyn. Jeg mener, ligesom hr. Orla Møller nævnedes her, at kirkens opdeling i sognemenigheder fortsat bør være det helt overskyggende og det helt fundamentale, men at det dog ikke skal være udelukket at etablere ordninger på tværs af sognegrænserne, hvis forholdene særligt begrundes det; sådanne tværgående ordninger er der jo lavet en hel del af i tidens løb, og jeg vil gerne sige, at man kan vel fortsætte med det i meget begrænset omfang og inden for det rimelige.

Spørgsmålet bliver så, som det er nævnt i dag, om der er det fornødne grundlag for at fravige den almindelige ordning, når det gælder betjeningen af studenter. Det mener jeg ikke man kan sige i al almindelighed. Der er sagt og skrevet så meget i tidens løb, at man efterhånden skulle tro, at dette var et af kirkens fundamentale problemer. Jeg er da heller ikke blind for, at der kan siges meget både for og imod forslaget om ansættelse af en præst i Lundtofte med den særlige opgave at betjene de studerende her, men jeg må sige, at efterhånden er jeg kommet til den opfattelse, at det vil være rimeligt begrundet, at der oprettes endnu et embede ved Lundtofte kirke, som kan besættes med henblik på en betjening af de mange studerende, der efterhånden i usædvanlig grad er koncentreret netop på det sted. Befolkningstallet i sognet kan måske ikke helt motivere det, men det forekommer

mig alligevel ret enestående, at så mange studerende — efterhånden vil det blive ca. 5.000 — er koncentreret på ét sted, og det kan ikke være rimeligt helt enkelt at feje problemet til side ved at sige, at alle disse studerende kan de forhåndenværende præster uden videre betjene ved siden af, hvad de i øvrigt naturligt har at gøre i deres sogne.

Hr. Orla Møller spurgte mig, hvorfor jeg ikke venter til efter næste menighedsrådsvalg. Ja, det kunne jeg jo godt have gjort, men hvorfor skulle jeg have gjort det? Det er også blevet bebrejdet mig, at jeg ikke ventede med bispevalget i Roskilde, til de nye menighedsråd var valgt. Ville det dog ikke føles som lidt af et mistillidsvotum til de nu siddende menighedsråd, hvis man sådan bare skubbede alting ud, specielt af det nuværende menighedsråd i Lundtofte, som er gået ind for denne sags løsning med 10 stemmer mod kun 5?

Hr. Orla Møller nævner endelig til sidst i begrundelsen og i selve udformningen af spørgsmålet, men ikke i talen, der blev holdt her, den kirkelige strukturkommission. Jeg vil gerne hertil sige, at det kan vel ikke være meningen, at det, at et ministerium nedsætter en kommission, som arbejder med væsentlige sider af det pågældende ministeriums ressort, skulle motivere, at ethvert initiativ i det pågældende ministerium skulle være blokeret, til kommissionen har talt. Så ville jo en kommission ikke blive et arbejdsforum for et ministerium, men en klods om benet.

Når hr. Orla Møller endelig giver udtryk for ængstelse for, at ansættelse af en præst mere i Lundtofte med forpligtelse til også at betjene de usædvanlig mange studerende, der bor i dette sogn og i nabosognet, skulle få vidtrækkende konsekvenser i det meget kontroversielle spørgsmål om miljøpræster, så mener jeg, det er en overdrivelse. Det ligger i hvert fald helt uden for mine intentioner, at det skulle blive følgen af denne lille ting.

Orla Møller: Desværre er det ikke muligt at tage en gennemgående debat af tingene. Det er bl. a. det, der har været årsag til, at jeg gerne ville have afgørelsen udskudt til efter en principdrøftelse her i tinget.

Jeg anerkender ministerens forsøg på at

[Orla Møller.]

lægge røgslør over problemet ved at tale om manglende logik hos fru Bodil Koch og undertegnede. Det, jeg spurgte om, var ikke logikken hos de pågældende — det kan måske være, det er svært at finde ud af den — men logikken hos den højtærede minister. Den kniber det for mig at se. For tidligere er afvisningen af en studenterpræst sket med den begrundelse, at folketallet i det pågældende sogn ikke var tilstrækkeligt. Nu har ministeren skiftet opfattelse på dette punkt, og det er selvfølgelig tilladeligt også under anklage for at have mistet logikken.

Jeg vil gerne sige to ting. Ministeren vil nu løbe ind i tværgående ordninger af begrænset omfang med overordentlig stor fare for ikke at kunne give begrundet afslag på en lang række andre krav om specialpræster eller miljøpræster. Det kan jeg måske ikke have noget imod, men det er lidt vanskeligt at se sammenhængen i det.

Jeg er enig i, at en kommission naturligvis ikke skal begrænse eller blokere ethvert initiativ, men før en kommission er færdig med afgørelser af meget principielle forhold, anser jeg det for urigtigt at træffe en afgørelse som den, ministeren her træffer. Jeg tror, konsekvenserne bliver temmelig uoverskuelige på to områder: dels hvilke andre præster der så bliver tale om, når menighederne bliver klar over dette her, dels under hvilken form ministeren kan ophæve og nedlægge embeder, jeg havde nær sagt omtrent, som han finder det fornødent.

Kirkeministeren (Arne Fog Pedersen): Jeg skal ikke blande mig i socialdemokraternes egen indendørslogik. Det forekommer mig, at der har været meget god logik i mit forsøg på at løse et meget vanskeligt problem. Jeg nævnede udtrykkeligt i mit svar her, hvad jeg også har givet udtryk for før, at strengt taget kan folketallet ikke motivere ansættelsen af en præst mere i Lundtofte sogn; men at jeg fandt, at der var så særlige forhold herude ved en så usædvanlig koncentration af studenter, efterhånden ca. 5.000, at man ikke uden videre kunne gå ud fra, at sognets præster ved siden af, hvad de ellers har at gøre, også kunne tage sig af alle disse mennesker. Jeg nævnede udtrykkeligt ikke folketallet som en moti-

vering for oprettelse af embedet. Jeg erkender, at det ikke helt kan holde, og det mente jeg også sidst.

Når hr. Orla Møller til sidst mener, at jeg nu kommer ud i en vældig masse uoverskuelige ting og ikke kan give begrundede afslag på en hel række andre ønsker om tværgående ordninger, vil jeg sige, at det skal jo vise sig. Jeg tror det ikke. Jeg gav i mit svar her også udtryk for, hvad jeg håber, hr. Orla Møller lagde mærke til, at jeg mener ikke, at studenterpræster i al almindelighed kan hævdes at være noget nødvendigt, men jeg fremhævede tilstandene på dette bestemte sted som helt usædvanlige og helt særlige — jeg tror ikke, det vil være let at finde tilsvarende andetsteds i landet — og så må man have smidighed nok til inden for bestående lovgivningsrammer at løse et så påtrængende problem; når det melder sig, uden at se spøgelses ved højlys dag og tro; at det får en hel masse uoverskuelige konsekvenser. Disse sidste tror jeg ikke rigtig på, men vi får se.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af veje.

(Lovforslaget (nr. 10) findes i tillæg A, sp. 431, fremsættelsen i tidenden sp. 104).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ejner Nielsen: Det foreliggende lovforslag er jo et genfremsat lovforslag fra sidste folketingsår, og det er også til dels identisk med dette. Men en nydannelse er, at alle grundejere, hvis ejendom grænser op til offentlig vej eller sti, nu kan opnå ligestilling med hensyn til begrænsning af de forpligtelser, der kan pålægges dem af vejbestyrelsen, hvilket ikke var tilfældet ved lovforslaget sidst.

Jeg skal henvise til de bemærkninger, jeg gjorde ved første behandling i sidste samling, og anbefale lovforslaget til en velvillig og hurtig behandling.

Chr. R. Christensen: Som den forrige taler allerede nævnte, er dette en genfremsættelse